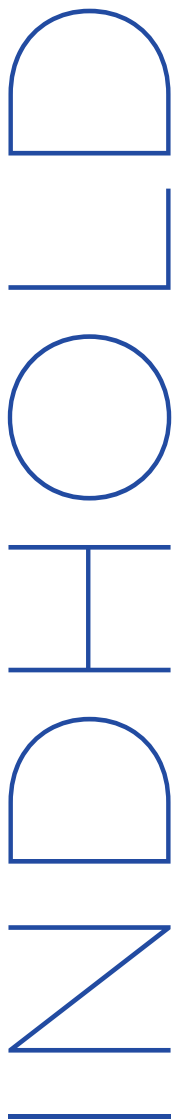

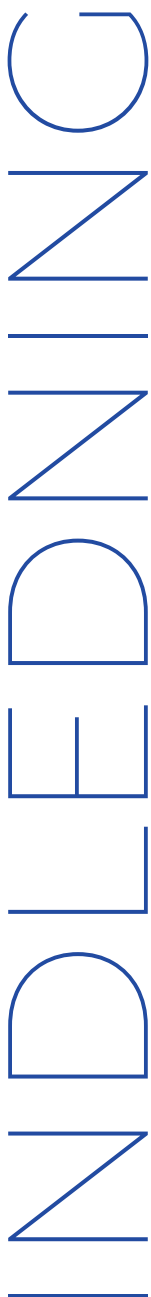
DEPARTEMENTET FOR
SELVSTÆNDIGHED OG
UDENRIGSANLIGGENDER

UDENRIGSPOLITISK REDEGØRELSE

2023

		side
01.	Indledning	4
02.	Arktisk Råd	6
03.	Sikkerheds- og forsvarspolitik	11
04.	Hav	13
05.	Nordisk samarbejde	16
06.	Udenrigshandelspolitik	18
07.	Grønlands Repræsentation i Reykjavik	21
08.	Grønlands Repræsentation i Washington D.C.	24
09.	Grønlands Repræsentation i Beijing	31
10.	Grønlands Mission i Bruxelles	33
11.	FN - menneskerettigheder / oprindelige folk	37

2023 markerede et begivenhedsrigt år i Grønlands udenrigspolitiske udvikling. Denne redegørelse viser, at aktivitetsniveauet i Grønlands udenrigstjeneste er stadig stigende.

Vores position i Arktis samt vores ønske om større indflydelse og selvbestemmelse forpligter. Det medfører også et behov for at være i stand til at manøvrere gennem et landskab fyldt med både udfordringer og muligheder, som bidrager til at forme vores fremtid, og som kan styrke vores rolle på den globale arena

Arktis står over for hidtil usete forandringer, der kræver samarbejde og handling fra alle arktiske stater. Grønland har aktivt bidraget til dialogen og samarbejdet i Arktis med et særligt fokus på bæredygtig udvikling, miljøbeskyttelse, og oprindelige folks rettigheder. Vores indsats er drevet af en forståelse af, at sikkerhed i Arktis ikke kun omfatter militær sikkerhed, men også miljø-, naturmæssig, økonomisk sikkerhed og sikkerhed for de arktiske samfund.

På forsvars- og sikkerhedsområdet har vi med et ansvarsfuldt engagement og en målrettet indsats blandt andet styrket vores forsvars- og sikkerhedsmæssige position, for at styrke vores sikkerhed. Vi har understreget nødvendigheden af at øge bevidstheden om de sikkerhedsmæssige udfordringer, der opstår i takt med Arktis' stigende strategiske betydning, men også som følge af begivenheder andre steder i verden, der kan påvirke os.

I vores udenrigspolitiske arbejde understøtter vi vores lands økonomiske udvikling.

Sammen med EU har vi søgt at udvikle et strategisk partnerskab, der afspejler vores fælles værdier og interesser. Gennem dialog og fælles engagement har vi gjort en indsats for at sikre samarbejder, der understøtter bæredygtige værdikæder for råstoffer til gavn for begge parter.

Vores udenrigshandelspolitiske arbejde understøtter vores eksporterhvervs muligheder for at konkurrere på mere lige vilkår i forhold til de markeder, som vi eksporterer til. Vores igangværende drøftelser om en potentiel handelsaftale med Storbritannien er således en vigtig del af vores arbejde med at øge og forbedre samhandlen med udlandet, på samme måde som vi har dialoger med andre lande. Samhandel udgør en væsentlig dimension i vores udenrigspolitiske arbejde sammen med vores indsats for at fremme internationalt samarbejde på de øvrige områder, der er vigtige for Grønland.

Regionale samarbejder er sammen med bilaterale aftaler vigtige for at kunne varetage vores lands interesser i internationale sammenhænge. Vores udenrigspolitik fokuserer særligt på at varetage vores interesser bedst muligt i forhold særligt til Arktisk Råd og i det nordiske samarbejde, men også i vores relationer på tværs af Arktis, mod vest og med samarbejdspartnere i Europa og i Asien. Ligeledes rettes en indsats mod de internationale konventioner, som Grønland har tiltrådt.

Som Naalakkersuisoq for Selvstændighed og Udenrigsanliggender, ønsker jeg at påpege, at dette års udenrigspolitiske redegørelse (UPR) er udformet med et specifikt fokus på det arbejde, der ligger inden for Departement for Selvstændighed og Udenrigsanliggendes ansvarsområde. Denne ændring fra tidligere års mere omfattende tilgang, med bidrag fra alle departementer, er et bevidst valg for at optimere brugen af ressourcer og fremme en mere målrettet og dybdegående politisk dialog i Inatsisartut.

Derudover ønsker jeg, at den udenrigspolitiske redegørelse orienterer sig mere i forhold til Naalakkersuisuts Udenrigs-, Sikkerheds-, og Forsvarspolitiske Strategi, som blev præsenteret i år, og som skal være med til at give en fælles retning i vores udenrigspolitiske arbejde. På den måde er det mit håb, at vi kan frembringe et bedre overblik over det udenrigspolitiske arbejde, særligt i en tid, der byder på mange muligheder, men som også byder på udfordringer.

Vivian Motzfeldt

Naalakkersuisoq for Selvstændighed og Udenrigsanliggender

ARKTISK RÅD

2022

I marts 2022, blev alt arbejde på alle niveauer i Arktisk Råd sat i bero som følge af Ruslands invasion af Ukraine. Dette blev besluttet af de syv ligesindede arktiske stater, da Rusland sad med lederskabet og gjorde det vanskeligt at opretholde et samarbejde.

Senere på året, i juni 2022, blev det besluttet mellem de syv ligesindede at genoptage en begrænset del af samarbejdet. Her konkret i de seks arbejdsgrupper, på projekter hvori der ikke var og er russisk deltagelse. Man blev ligeledes enige om, at det ikke er en mulighed at suspendere Rusland fra Arktisk Råd, da store dele af samarbejdet i Arktis ikke giver mening uden Rusland. Man ønsker derfor at holde døren åben for genoptagelse af dele af samarbejdet med Rusland når dette omhandler Arktis.

Det centrale for Naalakkersuisut har været og er at sikre Arktisk Råds overlevelse, som minimum på teknisk niveau, her for at opretholde kommunikation og vidensopbygning vedr. miljøet og klimaet, i og omkring Arktis. Arktis er et sammenhængende økosystem der også indbefatter Rusland.

2023

I maj 2023 blev lederskabet i Arktisk Råd overdraget fra Rusland til Norge. Dette skete vellykket ved en virtuel ceremoni.

Det blev besluttet, under nuværende lederskab, at Arktisk Råd kan genoptage dele af arbejdet i form af written procedures (skriftlig godkendelsesproces) stadig indenfor rammerne af Rådets Rules of Procedures indtil udgangen af 2023. Det betyder at man i de seks arbejdsgrupper har kunnet genoptage dele af samarbejdet herunder også med observatører samt ekspertgrupper. Aftalen om den skriftlige godkendelsesproces er sidenhen blevet forlænget, og udløber her i første kvartal af året.

Arbejdsgrupperne har udtrykt stærkt ønske om at næste skridt i Rådet kunne være at opstarte virtuelle møder, da written procedures ofte gør arbejdsgangen lang og administrativt tungt for arbejdsgruppernes sekretariater og man mister momentum og dialog samt diskussioner. Denne holdning deler Permanent Participants (oprindelige folks organisationer) også, her med begrundelsen, at mange oprindelige folk og deres organisationer mangler ressourcer til at kunne håndtere de skriftlige godkendelsesprocesser.

På Senior Arctic Official (SAO) niveau er det ikke alle parter der er klar til at åbne op for virtuelle møder, man er derfor stadig afventende om hvad næste skridt skal være. Det forventes at det nuværende formandskab snarest kommer med udmelding omkring dette.

Arktisk Råd 2025 - 2027

Formandskabet i Arktisk Råd bliver i maj 2025 overdraget fra Norge til Kongeriget Danmark. Grønland er den arktiske del af Kongeriget, derfor ønsker Naalakkersuisut særligt at varetage formandskabet. Naalakkersuisut ønsker ligeledes at sikre, at arbejdet i Arktisk Råd fremadrettet har øget værdi for det folk, som bor i Arktis.

I slutningen af 2023, blev det besluttet at nedsætte en uformel arbejdsgruppe på embedsmandsniveau, der sammen skal drøfte Kongerigets fællesprioriteter samt titler og roller. Arbejdsgruppen har foreløbigt en arbejdsplan der strækker sig ind i det første halvdelkvartal af dette år.

Det forventes at Kongeriget Danmark overtager et lederskab, der på samme måde som Norge, ikke kommer til at se ud som et "normalt" lederskab. Der er flere faktorer, der kommer til at spille ind i hvordan et forventet formandskab vil se ud. Det amerikanske valg i år kan forventes at have en større betydning for samarbejdet i Arktisk Råd, alt efter hvilken kandidat der ender med sejren. Herudover bør man også være opmærksom på Grønlands eget valg, der senest forventes at finde sted i begyndelsen af 2025.

Foto; Departementschef Minninguaq Kleist til Arctic Circle Assembly - Naalakkersuisut

Foto; Naalackersuisoq for Selvstændighed og Udenrigsanliggender Vivian Motzfeldt sammen med Den danske forsvarsminister Troels Lund Poulsen - Naalackersuisut

3. SIKKERHEDS- OG FORSVARSPOLITIK

Sikkerheds- og forsvarspolitikken i Arktis er præget af det sikkerhedspolitiske vendepunkt, der har fulgt Ruslands invasion af Ukraine.

Denne virkelighed stiller nye krav til Grønlands stillingtagen til sine sikkerheds- og forsvarspolitiske prioriteter. Målsætningen er fortsat, at regionen forbliver et lavspændingsområde med øje for en styrket evne til suverænitets håndhævelse og overvågning af Grønlands nærområde. Hybrid- og cybertruslen mod det grønlandske samfund forudsætter derudover, at Grønland styrker beskyttelsen af sin kritiske infrastruktur samt sin kapacitet inden for risiliens og samfundssikkerhed. Et styrket samarbejde med Grønlands allierede inden for sikkerheds- og forsvarspolitik er således et strategisk pejlemærke for opretholdelsen af lavspænding og fred.

Naalakkersuisuts samarbejde med det danske Forsvarsministerium

Departementet for Selvstændighed og Udenrigsanliggender er ansvarlig for at rådgive Naalakkersuisut vedrørende sikkerheds- og forsvarspolitiske spørgsmål af relevans for Grønland. Departementet for Selvstændighed og Udenrigsanliggender er derudover ressortmyndighed i forhold til samarbejdet om Forsvarsministeriets opgaveløsning i Grønland. Hertil er der etableret en række samarbejdsrelationer mellem grønlandske myndigheder og Forsvarsministeriet, særligt vedrørende beredskab, infrastruktur, Search and Rescue, fiskeriinspektion mv., som varetages af Naalakkersuisuts myndighedsansvarlige departementer.

Naalakkersuisut i NATO

Naalakkersuisut og Udenrigsministeriet blev i 2023 enige om at udsende en grønlandsk diplomat og medarbejder til Kongeriget Danmarks faste repræsentation ved NATO i Bruxelles. Medarbejderen indgår som del af repræsentationen med øvrige udsendte fra Udenrigsministeriet og bidrager med sin ekspertviden omkring arktiske forhold som led i arbejdet med at fremme Kongerigets sikkerhedspolitiske prioriteter. Ruslands militære aggression mod Ukraine har øget Grønlands behov for at skærpe sin indsigt i sikkerhedspolitiske forhold, som kan få betydning for befolkningen i Arktis. Udsendelsen af en grønlandsk diplomat til NATO-repræsentationen falder således på et tidspunkt i Alliancens historie, hvor der er behov for at bidrage med viden om arktiske forhold og for at styrke Naalakkersuisuts indblik i NATO og Alliancens rolle i regionen.

Rammeaftalen

Det forhenværende forsvarsforlig udløb ved udgangen af 2023. Den 28. juni 2023 blev der indgået en rammeaftale for et nyt forsvarsforlig for perioden hvor Grønland, Færøerne og Danmark udarbejdede et fælles grundlag for forhold vedrørende Arktis og Nordatlanten. I det fælles grundlag er der enighed om fokus på bl.a. forbedring af suverænitets håndhævelse og overvågning i regionen.

Der er desuden enighed om, at grønlandsk og færøsk deltagelse i relevante internationale forsvarspolitiske fora samt i internationale øvelser drøftes nærmere. Den 22. november 2023 præsenterede den danske regering sit oplæg til første delaftale af forsvarsforliget, hvortil Naalakkersuisut har overleveret sit indspil til grønlandske ønsker i delaftalen. Med inddragelse af Naalakkersuisut strækker forhandlingen af denne og kommende delaftaler sig ind i starten af 2024.

Arktisk Basisuddannelse

I forbindelse med Arktis Kapacitetspakke blev der i maj 2022 indgået en separat aftale mellem Naalakkersuisut og den danske regering om de kapaciteter, der etableres i Grønland, herunder en beredskabsfokuseret basisuddannelse i Kangerlussuaq som indeholder en blanding af beredskabskompetencer og militære færdigheder. Arktisk Basisuddannelse er en værnsvællesuddannelse, som også er adgangsgivende til politiuddannelsen og funktionsuddannelsen i Brandvæsnet. Uddannelsen varer 6 måneder, hvorefter der vil være mulighed for at indgå i et op til 6 måneders perspektiveringsforløb med henblik på at omsætte de tillærte kompetencer til praktiske færdigheder i civil såvel som forsvarsrelateret kontekst. Uddannelsen er tilrettelagt i samarbejde mellem Forsvaret ved Arktisk Kommando og Naalakkersuisut med input fra redningsberedskabet i Grønland og Grønlands Politi. Det forventes, at de første elever optages på uddannelsen i maj 2024.

Landingsbanen i Kangerlussuaq

Naalakkersuisut og den danske regering indgik i 2023 en rammeaftale om Forsvarets fremtidige brug af lufthavnen i Kangerlussuaq. Aftalen er en genbekræftelse af en principaftale fra 2019, som fastslår, at lufthavnen under grønlandsk ejerskab fortsat skal kunne benyttes til både civil og militær beflyvning. Med aftalen er rammen sat for, at der i 2024 kan indgås en dansk-grønlandsk aftale om Forsvarets fortsatte brug af landingsbanen i Kangerlussuaq efter åbning af de nye civile atlantlufthavne. Aftalen forhandles af Naalakkersuisuts Departement for Boliger og Infrastruktur.

Foto: Inatsisartuts Finans og Skatteudvalg i NATOs hovedkvarter i Bruxelles

HAV

Hav og Havret reguleres i FN's Havretskonvention – United Nations Convention on the Law of the Sea (UNCLOS), hvor Udenrigsministeriet for Selvstændighed og Udenrigsministeriet varetager en række opgaver med relation til UNCLOS.

Der er stor international fokus på havet, hvor havbunden er rig på muligheder. Der er bl.a. mulighed for krav på havbunden, der er øget behov for at sikre miljø- og naturbeskyttelse, fiskeri, dybhavsminer, udvide territorium og indgå grænsedragningsskiftninger med andre lande. Havområdet er komplekst, og der er en del forskellige aktører involveret, hvorpå det er essentielt at styrke kontakten med de andre lande. Samtidig bliver Grønlands interesser sikret gennem aktiv deltagelse i regionale og globale forhandlinger.

Overenskomst mellem Grønland og Canada

Den 14. juni 2022 underskrev Grønland, Canada og Danmark en overenskomst om maritim afgrænsning og landafgrænsning i området mellem Grønland og Canada. Aftalen har formålet at løse suverænitetsspørgsmålet for Tartupaluk, samt en løsning på den processuelle håndtering af anbefalinger fra FN's Sokkelkommission, som vil have en betydning for fastsættelse af de ydre kontinentalsokkelgrænser.

Det er første gang, Naalakkersuisut har medvirket til at udarbejde en grænsetraktat, og med denne overenskomst har man opnået Grønlands første landegrænse, verdens længste maritime grænse på 3.926 km og en af verdens korteste landegrænser på en ø på 1,2 km. Overenskomsten blev forelagt for Inatsisartut, det canadiske parlament og Folketinget til en parlamentarisk behandling om tiltrædelse af denne overenskomst.

Grønlands indgåelse af overenskomst af 14. juni 2022 mellem Kongeriget Danmarks regering sammen med Naalakkersuisut på den ene side og Canadas regering på den anden side om maritim afgrænsning og landafgrænsning i området mellem Grønland og Canada blev enstemmigt vedtaget af Inatsisartut den 31. maj 2023. Parlamentet i Canada vedtog denne aftale i begyndelsen af juni 2023, og Folketinget vedtog aftalen i december 2023. I forbindelse med indgåelsen af denne aftale, blev der nedsat en teknisk arbejdsgruppe med repræsentanter fra Naalakkersuisut, den canadiske regering og den danske regering, som har til formål at implementere aftalen, herunder udarbejde forslag til fælles regler for Inuit i Canada og Avanersuaq for fortsat fri bevægelighed på Tartupaluk.

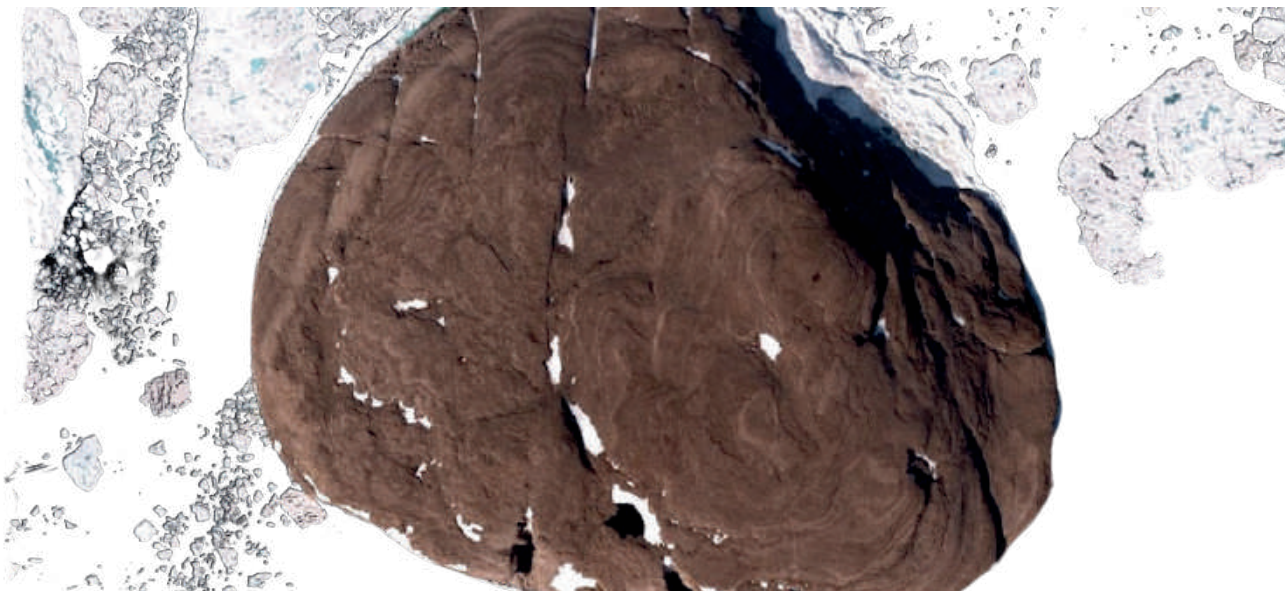

Foto: Tartupaluk

Foto: Den danske Udenrigsminister aflevere grænsedragningsaftale mellem Grønland/Danmark og Canada - Naalakkersuisut

Kongerigets Kontinentalsokkelprojekt

Kontinentalsokkelprojektet giver mulighed for at få krav på havbunden uden for 200 sømil fra Grønlands kyst, hvis man kan bevise, at havbunden geologisk hænger sammen med havbunden inden for 200 sømil.

Kongeriget har indleveret 5 delsubmissioner på havområder, 2 submissioner i havområderne nord og syd for Færøerne, samt 3 submissioner i havområderne nord, nordøst og syd for Grønland. En submission er en aflevering af videnskabeligt datamateriale, på grundlag af geologisk data indsamlet på havbunden, der skal dokumentere at kontinentalsoklen geologisk strækker sig ud over 200 sømil. Submissioner er således baseret på en videnskabelig bevisførelse, som indgives til FN's Kommission for Kontinentalsoklens Grænser (the Commission on the Limits of the Continental Shelf, "CLCS") i henhold til den procedure, der er fastlagt i FN's Havretskonvention.

Sokkelkommissionens eksperter, som kommer fra en række FN-medlemslande, gennemfører en uvildig vurdering af det videnskabelige datamateriale, og kommer på baggrund af dokumentationen med en anbefaling om, hvorledes kontinentalsoklens ydergrænse skal drages. En omfattende mængde submissioner fra en række andre stater afventer behandling af Sokkelkommissionen, og det er derfor vanskeligt at forudsige, hvornår behandlingen af Kongerigets krav går i gang. Selve behandlingen vil kunne vare flere år.

Sokkelkommissionen tager ikke stilling til overlappende krav, hvorfor det efter behandlingen i Sokkelkommissionen vil være op til de enkelte kyststater med overlappende krav at forhandle afgrænsningsaftaler.

Der afholdes årligt en Arctic Ocean Workshop, samt bilaterale og trilaterale møder for de fem arktiske kyststater (A5) på embedsmandsniveau. Grundet Ruslands invasion af Ukraine, deltager Rusland ikke i disse møder eller i workshoppen, og derfor er de fem arktiske kyststater reduceret til fire arktiske kyststater (A4). Her præsenteres og diskuteres forskellige aspekter af landenes submissioner, samt de juridiske og geologiske fortolkninger af kravene til submissioner.

Den seneste og tolvte Arctic Ocean Workshop blev afholdt den 26.-28. april 2023 i Stavanger, Norge, med deltagelse fra det daværende Departement for Udenrigsanliggender, Erhverv og Handel. Næste workshop afholdes i Grønland, og det er første gang Grønland er vært for denne workshop.

5. NORDISK SAMARBEJDE

Grønland deltager aktivt i forskellige initiativer som Nordisk Ministerråd har igangsat i bl.a. Grænsehindringsrådet, Nordisk Arktisk Samarbejdsgruppe (NRKA), Nordisk Atlantsamarbejde (NORA), Vestnordiskfonden og deltagelse i formandskab for Nordisk Ministerråd. Derudover er der samarbejde mellem de selvstyrende lande, Grønland, Færøerne og Åland. Naalakkersuisut og repræsentanter for Naalakkersuisut deltager i Nordisk Råds sessioner og Vestnordisk Råds møder hvert år.

Nordisk Ministerråd

Nordisk Ministerråds internationale samarbejde har ændret sig løbende i takt med de ændrede geopolitiske forhold. Som følge af disse ændringer, skal Nordisk Ministerråds internationale samarbejde analyseres og deraf udarbejdes en handlingsplan for perioden. For at opfylde Nordisk Ministerråds vision 2030 er arbejdet med handlingsplan for perioden påbegyndt. Det gælder især for grøn omstillingen til et mere bæredygtigt samfund, klima, forsyningssikkerhed, integration mellem de nordiske lande bl.a. på digitaliseringsområdet og bedre vilkår for erhvervslivet i hele norden.

Grønland har ret til at deltage og ytre sig til Nordisk Ministerråds møder og i Nordisk Råd, men har ingen formel stemmeret. Helsingforsaftalen og Grundloven har været brugt som argumenter for, at optagelse af stemmeret ikke er muligt, og disse argumenter muliggør heller ikke et medlemskab medmindre man er en stat. Det kan eksempelvis nævnes, at Færøerne fire gange har forsøgt at blive fulgyldigt medlem med stemmeret af Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd.

Der er centrale danske statslige vurderinger af, at Grønland og Færøerne ikke kan blive fulgyldige selvstændige medlemmer af internationale organisationer, når andre dele af Riget er medlemmer eller kan blive medlemmer af organisationen. Dette er fordi at Danmark statsretligt ikke kan acceptere, at to eller flere dele af den samme stat, kan risikere at være uenige og stemme imod hinanden inden for samme organisation, når de to dele af Riget formelt kommer fra samme såkaldte "enhedsstat".

Det er den samme problematik, der mødes i relation til DFG-modellen (Danmark, Færøerne og Grønland) ved internationale fiskeriorganisationer, hvor Færøerne og Grønland er nødt til at deles om medlemskabet, og hvor man fra dansk side statsretligt stiller sig imod, at Grønland og Færøerne kan have egne medlemskaber i eget navn og stemmeret. Grønland og Færøerne har modtaget et omfattende dokument fra staten indeholdende disse juridiske argumentationer fra det danske justitsministerium.

Der kan ligeledes være emner i forbindelse med statsministermøderne, hvor Grønland, Færøerne og Åland ikke bliver inviteret med. Senest i Finland i 2023, hvor Arktis og sikkerhedspolitik blev diskuteret. Grønland blev ikke inviteret med til mødet til trods for, at Grønland er den eneste del af Kongeriget, som er i Arktis.

Dette finder Naalakkersuisut stadig problematisk, særligt når det kommer til områder, hvor Grønland har overtaget kompetencen for de pågældende sagsområder, der behandles i nordisk sammenhæng.

Nordisk Ministerråds sager og sagsområder vokser, opgaverne bliver mere omfattende og der er ikke ressourcer i Grønlands Selvstyreadministration til at tage hånd om de mange nordiske sager. Den manglende medbestemmelsesret til hvad der foregår både i Nordisk Ministerråd og i Nordisk Råd er medvirkende årsag til at Grønlands deltagelse synes mindre attraktiv.

I efteråret 2023 var der i Inatsisartut en forespørgselsdebat om, hvordan Grønland kan få mere gavn af Nordisk Råd (EM 2023/54). I Inatsisartut salen var der tilslutning fra alle partierne til, at der er et behov for, at Naalakkersuisut på ny tager stilling til, hvad der skal prioriteres af sager i regi af Nordisk Ministerråd og Nordisk Råd. Naalakkersuisut pålægges, inden forårssamling 2024, at udarbejde et oplæg om evaluering af Grønlands deltagelse i Nordisk Ministerråd og Nordisk Råd.

Foto: Naalakkersuisoq for Selvstændighed og Udenrigsanliggender med Nordiske statsministre

6. UDENRIGSHANDELS- POLITIK

Udenrigshandelspolitik er en vigtig del af udenrigspolitikken.

Udenrigshandelspolitikken handler i høj grad om at varetage og beskytte sit lands interesser, landets virksomheders interesser, landets økonomi – og i de seneste år er behovet for samspil med sikkerhedspolitikken intensiveret. Området er derved en vigtig integreret del af udenrigsområdet.

Naalakkersuisut arbejder gennem en aktiv international handelspolitik for landets samlede interesser, sikkerhedspolitik, behov og for at sikre forsyningsikkerheden, eksportsektorens konkurrenceevne samt investeringstiltrækning. Derigennem bidrager vi til at skabe rammerne for tryghed og arbejdspladser for befolkningen og overskud for vores selskaber, og medvirker til at skabe økonomisk vækst i Grønland.

Det er væsentligt at sikre adgang til forsyning af fødevarer, medicin og brændstof etc. til samfundet i både fredstid såvel som i tider med konflikt, hvor kilder til vores forsyning kan påvirkes. Det handler om at diversificere importmarkeder og sprede risici, da vi ellers er meget afhængige af ét marked og ét transportlink.

Det også vigtigt at sikre gode handelsbetingelser for vores eksportsektor. Her spiller handelsaftaler ind. Én af de primære funktioner for en handelsaftale er at reducere toldbarrierer for vores varer ved eksport til et marked. Told på vores varer betyder, at det koster en udenlandsk importør mere at købe vores varer, end det koster at købe den samme eller lignende vare fra et andet land, der har en handelsaftale. Hvis vi ikke har handelsaftaler, betyder det, at vores konkurrenters konkurrenceevne er større end vores erhvervs, hvis konkurrentens land har handelsaftaler. Det kommer i sidste ende til at koste penge for Grønlands eksporterhverv og dermed også det grønlandske samfund, hvis vores eksportvirksomheders varer omfattes af indførselsafgifter/toldsatser i det pågældende land på grund af en manglende handelsaftale.

Derfor har Naalakkersuisut også fokus på handelsaftaler med vores vigtigste handelspartnere. Typisk vil en handelsaftale medføre modkrav fra den anden part, så begge aftalelande reducerer tolsatser. Men i vores tilfælde er vores marked så lille, at en sådan ordning kan være utilstrækkelig. Forhandlingerne med tredjelande viser, at der således kan afsøges værdi på anden vis i en handelsaftale, og dette perspektiv indgår således i disse forhandlinger.

Handelsaftaledialoger

Naalakkersuisut arbejder løbende på at udvikle samhandlen; herunder også mod vest og med andre lande end blot EU, hvor langt størstedelen af vores import stammer fra. Dette gør vi gennem handelsaftaledialoger, business-to-business mødefacilitering og ved at se på handelsbarrierer. Business-to-business mødefacilitering på markederne foregår primært via repræsentationerne, men også f.eks. via Joint Committee-samarbejdet, hvor der har været afholdt to af sådanne arrangementer i 2023.

USA og Canada er store markeder tæt på os. Her arbejder Naalakkersuisut for at identificere handelsbarrierer, for at vi kan udvikle og diversificere vores handel.

I forhold til at øge samhandlen med USA, hvilket også er en del af Joint Committee-samarbejdet, har der i 2023 været indikationer på handelsbarrierer i form af strukturelle problemer. Erhvervslivet har rapporteret, at det er billigere at transportere en vare fra USA til Danmark og derfra til Grønland, fremfor at sende den via Island. Dette er en problematik, som kan adresseres internt i Grønland.

Et ønskeligt udenrigshandelspolitisk scenarie er et, hvor der ikke lægges kunstige infrastrukturelle og lovgivningsmæssige hindringer for at transportere eksportvarer frem til det nordamerikanske marked og bringe importvarer med på tilbagevejen. Såfremt der måtte være lovgivning eller negative økonomiske incitamenters for erhvervslivet i en etablerende fase for en sådan trafik, så bør dette afdækkes og analyseres.

Naalakkersuisut har fokus på handel og samarbejde med Asien, særligt Kina og Japan, og på sigt Korea og Indien.

Ift. Kina & Japan har Naalakkersuisut gennem en årrække arbejdet på at øge forståelsen for Grønlands kompetence til at indgå egne aftaler indenfor det internationale handelsområde, og at dette ikke varetages af Danmark. Det er nu lykkedes at skabe forståelsen for, at Grønland kan indgå i sådanne aftaler med Kina og Japan, og egentlige indledende dialoger om aftaler om handel er etableret med Japan og Kina. Disse dialoger var i 2023 i sine meget indledende faser, anført af den grønlandske repræsentation i Kina. Dialogerne drejer sig blandt andet om WTO-relaterede forhold, hvilket er en del af at afklare rammerne for en eventuel aftale.

Storbritannien (UK) er også et vigtigt marked for Grønland med potentiale for videreudvikling af forholdet. Her har dialogen taget udgangspunkt i et grønlandsk ønske om at genoprette de tidligere handelsbetingelser efter, at UK med BREXIT opførte toldmure, der kan påføre det grønlandske eksporterhverv udgifter for mange millioner. Dialogen har udviklet sig til en langt bredere partnerskabs- og samarbejdsaftale, der også omfatter handel. I 2023 var forhandlingerne meget intensive, og der var enighed om store dele af aftaleteksten. Der har været en tænkepause i sidste kvartal af 2023, men stadig foregået diverse sonderinger.

De sidste år har vist, at Grønland skal forholde sig mere aktivt til vores medlemskab af Verdenshandelsorganisationen, WTO. Grønland er medlem via Danmark, men har ikke gjort sin lovgivning WTO-medholdig, og tager hvert tredje år et territorialt forbehold.

Dialogen med UK indikerer dog, at vi på mange punkter er meget godt med ift. at have lovgivning og strukturer og processer, der ikke strider imod WTO-reglerne. Vores WTO-kompetencer er dog meget begrænsede, og fyldestgørende undersøgelser kræver ressourcer, da aftaledialogerne i sig selv er meget ressourcekrævende. Da vores handelspartnere støtter sig til WTO-lovgivning og standarder, skal vi som handelspartner, der ønsker at indgå handelsaftaler, også styrke vores ekspertise på dette område.

Arbejdet med tiltrækning af investeringer foregår løbende som en del af de fleste dialoger med udlandet og er også en integreret del af opgaverne for Grønlands repræsentationer, der har dialoger på forskellige niveauer om potentialet og mulighederne for samarbejde omkring investeringer. Dette beskrives nærmere for de respektive repræsentationer.

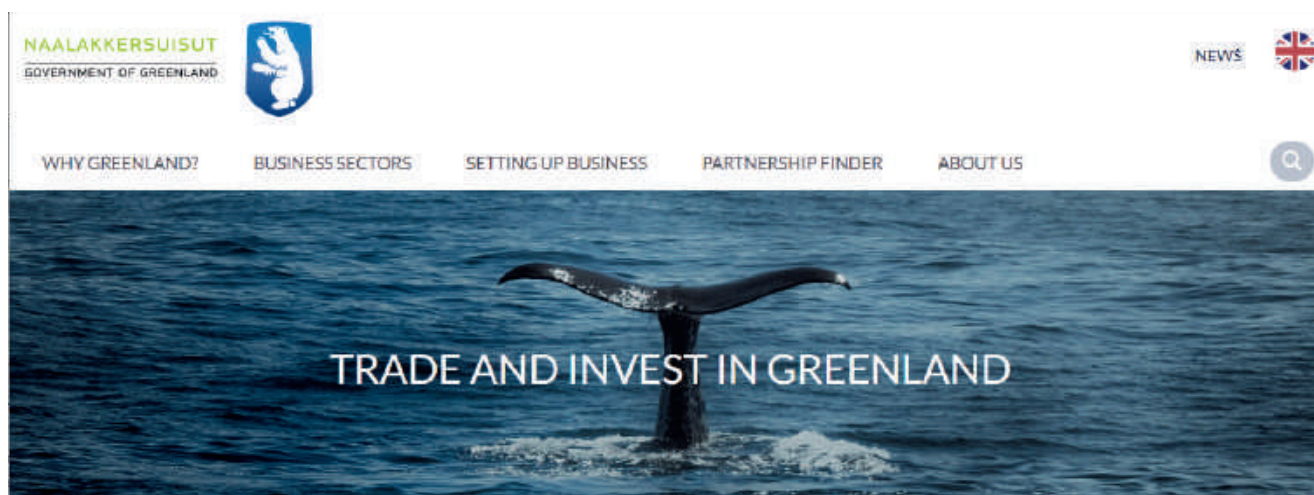

Foto: Naalakkersuisuts nye hjemmeside for at fremme handel - www.tradeinvest.gl

7. ISLAND

Grønlands Repræsentation i Reykjavik

Grønlands Repræsentation i Reykjavik blev officielt indviet i oktober 2018. I modsætning til de andre repræsentationer har Repræsentationen i Reykjavik sine egne lokaler, uden tilknytning til den danske ambassade. Repræsentationen er bemanded med udsendt repræsentationschef, lokalansat sekretær og én praktikant.

Den øgede gensidige interesse mellem Grønland og Island mærkes tydeligt på Grønlands Repræsentation i Reykjavik. Interessen hos borgere og erhvervsliv i de to lande indrammes af den gensidige politiske vilje til samarbejde. I oktober 2022 underskrev formanden for Naalakkersuisut og Islands statsminister Samarbejdserklæringen "Declaration of Cooperation". Med udgangspunkt i denne vil Naalakkersuisut arbejde for at forbedre rammerne for et godt og ligeværdigt samarbejde mellem alle sektorer i de to lande.

Grønlands Repræsentation i Reykjavik har i 2023 været optaget af at koordinere formuleringen og forhandlingerne af implementeringsprogrammet til Declaration of Cooperation med afsæt i Naalakkersuisuts prioriteter.

Implementeringsprogrammet vil omfatte en bred vifte af samarbejdsområder som handel, fiskeri, økonomisk samarbejde, ligestilling, miljø og klima samt kulturelt samarbejde. Det forventes at implementeringsprogrammet vil blive færdiggjort og vedtaget i det første kvartal af 2024.

Forøget interesse for samarbejde med Island

Repræsentationen søger at understøtte og facilitere grønlandske aktørers kontakter i Island, herunder med bl.a. ved at vejlede ved tilrettelæggelsen af besøgsprogrammer for Naalakkersuisut, grønlandske kommuner og Inatsisartuts udvalg. Ligesom private virksomheder, kunstnere og andre kulturaktører henvender sig for at få råd og hjælp med kontakter. Repræsentationen hjælper også islandske interessenter med kontakter til Grønland.

Grønlands Repræsentation har i 2023 i samarbejde med den danske ambassade også ydet konsulærbistand til varetægtsfængslede grønlandske borgere. Repræsentationen har bl.a. været behjælpelig med kontakter til tolke og de pårørende, tage på fængselsbesøg og undersøge mulighederne for eventuel strafafsoning i Grønland. De aktuelle sager har vist, at der ikke findes autoriserede tolke mellem det islandske og grønlandske sprog. I lyset af det stigende samarbejde og den øgedet samfærdsel mellem Island og Grønland, vil Naalakkersuisut, eventuelt i samarbejde med Island, undersøge mulighederne for at udarbejde islandske oversættelser til den grønlandsk-danske terminologiliste for retsvæsensområdet.

Foto: Formand for Naalakkersuisut og Islands Statsminister - Naalakkersuisut

Den nordiske aftale om pasfrihed i Norden for nordiske borgere omfatter ikke Grønland. Det betyder at grønlændere som rejser til eller igennem Island skal kunne fremvise et gyldigt pas. Naalakkersuisut vil undersøge hvorledes grønlandske borgere uden pas og som rejser igennem Island kan fremvise anden gyldig legitimation.

Andre samarbejdspartnere i Island

Ud over at udgøre bindeleddet til den islandske regeringsadministration, indgår Grønlands Repræsentation helt naturligt i det diplomatiske korps i Reykjavik. Her er Grønlands Repræsentation tættest med de øvrige nordiske landes ambassader og Færøernes repræsentation, samt de arktiske og EU landenes ambassader.

Repræsentationen sætter også relationerne til Altinget og Præsidentens kontor højt. Det er også i Reykjavik at Vestnordisk Råds sekretariat befinder sig. Igennem sine relationer til sekretariatet følger Repræsentationen Vestnordisk Råds aktiviteter, og deltager som observatør på Vestnordisk Råds møder.

Arctic Circle Assembly 2023

Repræsentationen i Island laver en meget væsentlig indsats til det årlige Arctic Circle Assembly (ACA) for at forberede og koordinere Naalakkersuisuts deltagelse. Pga. andre vigtige prioriteter måtte Naalakkersuisoq for Selvstændighed og Udenrigsanliggender Vivian Motzfeldt desværre aflyse sin deltagelse. På samme måde måtte Naalakkersuisoq for Landbrug, Selvforsyning, Energi og Miljø Kalistat Lund rejse hjem i utide umiddelbart efter underskrivelsen af Pikialasorsuaq aftalen med Canada. Den højtidelige underskriftsceremoni blev afholdt på Grønlands Repræsentation i Reykjavik.

Det var således kun Naalakkersuisoq for Fiskeri og Fangst fangst og fiskeri Kim Kielsen, som kunne deltage under åbningen af ACA. Naalakkersuisoq benyttede ligeledes sit ophold i Island tilmed at aflægge besøg hos vigtige samarbejdspartnere i Island. Til gengæld var Departementerne for Selvstændighed og Udenrigsanliggender, Landbrug, Selvforsyning, Energi og Miljø samt Erhverv og Handel godt repræsenteret af embedsmænd. Dermed kunne de præsentere Naalakkersuisuts udenrigs- og sikkerhedspolitiske budskaber og udbrede informationerne om planerne for en international udbudslicitation for vandkraftsressourcerne til de mere end 2000 internationale deltagere i ACA.

Det er Naalakkersuisuts holdning, at Arctic Circle Assembly giver Grønland en unik international platform, og hvor Grønland nyder stor velvilje hos de islandske værter. Desværre ligger ACA under Inatsisartuts efterårssamlinger, hvilket skaber begrænsninger for Naalakkersuisuts deltagelse. På denne baggrund vil Naalakkersuisut nøje overveje hvordan og i hvilken grad Naalakkersuisut skal deltage ved de kommende ACA'er.

8. USA & CANADA

Repræsentationen i Washington, D. C.

Grønlands Repræsentation i Washington D.C. blev officielt indviet i september 2014, med egne lokaler i tilknytning til den danske ambassade. Repræsentationen er bemannet med to udsendte medarbejdere, samt en halvtids lokalansat ambassadesekretær og én praktikant. Repræsentationschefen blev i 2015 formelt også akkrediteret til Canada, hvorfor Grønland nu er repræsenteret i begge disse lande, gennem repræsentationen i Washington D.C.

Repræsentationens hovedopgave er at udvikle de bilaterale relationer mellem Grønland, USA og Canada indenfor en række sektorer, samt at repræsentere, beskytte og fremme grønlandske interesser inden for overtagne sagsområder, samt at repræsentere Grønland i det forsvarspolitiske samarbejde med USA. Sidstnævnte opgave gennemføres i fællesskab med de danske rigsmyndigheder.

Samarbejdet med USA

De seneste år er det lykkedes at opnå og underskrive aftaler mellem USA, Grønland og Danmark, med baggrund i den amerikanske militære tilstedeværelse i Grønland, herunder særligt aftalerne omkring basekontrakten på Pituffik i oktober 2020. Aftalerne indeholdt en bilateral grønlandsk-amerikansk aftale, med en specificeret plan for et mere udbredt civilt samarbejde. Emnerne er indenfor de kommercielle, kulturelle, uddannelses- og forskningsmæssige områder, og løftes primært gennem Joint Committee hvor der er etableret arbejdsgrupper vedrørende handel, økonomi, råstoffer, turisme og uddannelse. Sundheds- og klimaområdet er dertil i 2023 blevet inddraget i dialogen mellem Grønland og USA, som eventuelle yderligere emner for samarbejde under Joint Committee. Repræsentationen deltager i såvel Joint Committee, fokuseret på det direkte civile samarbejde mellem Grønland og USA, samt i det forsvarsrelaterede samarbejde i Permanent Committee.

Repræsentationen støtter videre besøg i USA og Canada fra Naalakkersuisut, Inatsisartut, kommuner, embedsmænd samt grønlandske kulturpersoner og andre. Såvel daværende Naalakkersuisoq for Udenrigsanliggender, Erhverv og Handel, Vivian Motzfeldt, Naalakkersuisoq for Landbrug, Selvforsyning, Energi og Miljø, Kalistat Lund, daværende Naalakkersuisoq for Boliger og Infrastruktur, Erik Jensen, samt Inatsisartuts Udenrigs- og Sikkerhedspolitiske Udvalg besøgte i 2023 USA og Canada, hvor de mødtes med højtstående politikere, embedsmænd og tænketanke m.m.

Repræsentationen deltager løbende i konferencer og events i såvel USA som Canada, med fokus på bl.a. handel, infrastruktur, uddannelse, forskning og råstoffer, herunder årlige events hvor Arctic Encounters i Anchorage, Arctic360 i Toronto, råstofmessen PDAC i Toronto samt Seafood Expo North America i Boston særligt kan fremhæves. Repræsentationen arrangerer videre events med særlig promovering af Grønland, herunder kulturelrelateret, såsom promovering af grønlandsk film og musik. Der blev i 2023 arrangeret et vestnordisk event sammen Færøerne og Island, med fokus på fiskeprodukter samt øl og kildevand, samt en paneldebat og screening af dokumentaren "Twice Colonized".

Foto: Begivenhed efter visning af *Twice Colonized* - Naalakkersuisut

Udviklingen i samarbejdet:

Den arktiske dagsorden gennemgår i USA en stigende interesse. Om end den amerikanske strategiske interesse for Grønland historisk set har været stor, har den tidligere været kanaliseret gennem den amerikanske ambassade i København og det danske forsvars- og udenrigsministerium. Der har dog i de seneste tiår været en stigende interesse i USA for et mere direkte samarbejde med Naalakkersuisut, en interesse som hænger sammen med den generelle geopolitiske opprioritering af den arktiske region samt at Grønlands autonomi med hjemme- og selvstyre, og arbejdet for selvstændighed, har ændret den amerikanske opfattelse af Naalakkersuisut som en samarbejdspartner.

Tilbage i 2018 udpegedes en Grønlandsansvarlig medarbejder på den amerikanske ambassade i København, som siden blev udstationeret som chef i 2020 for det genoprettede amerikanske konsulat i Nuuk. Videre begyndte det amerikanske udenrigsministeriums energifdeling nogle år forinden at gennemføre besøg og have en løbende dialog med departementerne for råstoffer og energi, som udmundede i underskrivelsen af to hensigtserklæringer i juni 2019, dette samtidig med at den amerikanske kystvagt støttede departementet for infrastruktur omkring havnesikkerhed i Grønland.

Med baggrund i denne stigende interesse fra amerikansk side, om et bredere samarbejde med vort land, er det i Grønlands interesse at være fast repræsenteret i det nordamerikanske kontinent med henblik på, at udbrede og varetage de grønlandske synspunkter og interesser.

Foto: Naalakkersuisoq for Selvstændighed og Udenrigsanliggender var vært for Joint Committee møde. Mødet blev afholdt i Qaqortoq - Naalakkersuisut

Foto: Joint Committee mødet - Naalakkersuisut

Samarbejdet med Canada

Canada er Grønlands nærmeste nabo, med årtusinders kontakt og en fælles etnisk, kulturel og sproglig arv. Trods nærheden eksisterer der ikke direkte skibsforbindelser mellem Grønland og Canada, og ej heller har der de sidste 10 år været en flyforbindelse. Air Greenland planlægger dog at genopstarte forbindelsen mellem Nuuk og Iqaluit i 2024, dette i samarbejde med Canadian North.

Der er en stigende gensidig kommerciel interesse i et samarbejde mellem Canada og Grønland, herunder omkring infrastruktur, hvor canadiske trawlere lander fangster og eksporterer gennem grønlandske havne. Videre har canadiske mineselskaber interesser i grønlandske mineraler, f.eks. det Toronto-baserede Amaroq-minerals. Canadiske entreprenører begyndte at vinde anlægsopgaver i Grønland, med tanke på newfoundlandiske Pennecon som bygger den nye lufthavn i Qaqortoq. Royal Greenland er blevet en større aktør i den østcanadiske fiskerisektor, gennem opkøb og drift af fabrikker i Newfoundland.

Der er således et bredt kommercielt samarbejde mellem Canada og Grønland, og særligt styrkelsen af dette samarbejde er årsagen til behovet for en officiel grønlandsk tilstedeværelse i Canada. Den danske ambassade og det danske generalkonsulat i Toronto har i de seneste år været behjælpelig med at hjælpe grønlandske virksomheder i Canada, men da handel er et overtaget sagsområde, er det dog naturligt, at det er en grønlandsk repræsentation som varetager dette samarbejde. Repræsentationschefen i Washington D.C. er den formelle grønlandske repræsentant i Canada, men den fysiske afstand til Canada, kombineret med et stigende amerikansk samarbejde, gør det kompliceret at dække ansvarsområder i Canada fra USA. Der er således et stort behov for etableringen af en fast grønlandsk repræsentation i Canada, med fokus på infrastruktur og det kommercielle område, samt samarbejde mellem Inuit i Canada og Grønland.

Oktober 2023 indgik Grønland en hensigsterklæring med Canada om forvaltning af Pikialasorsuaq. Pikialasorsuaq har stor socioøkonomisk og historisk betydning for begge lande, navnlig med hensyn til fangstmuligheder. Der er knyttet en unik fangstkultur til området.

Foto: Naalakkersuisoq for Udenrigsaffænder, Erhverv og Handels tur til Alaska

Samarbejdet med Inuit, herunder Nunavut & Alaska

En særlig dimension i samarbejdet med Nordamerika er, og vil fortsat være, samarbejdet mellem Inuit. Traditionelt har Grønland haft et samarbejde med Inuit i Canada og USA gennem Inuit Circumpolar Council, men der er videre i Canada et direkte samarbejde med Nunavut, Nunavik (northern Quebec), Inuvialuit (Inuvialuit Settlement Region, northern Northwest Territories) samt Nunatsiavut (northern Labrador), således omfattende i alt 65000 Inuit i Canada.

En særlig tilbagevendende begivenhed for samarbejdet med Inuit i Canada er Northern Lights konferencen i Ottawa, som afholdes hvert andet år, sidst i 2023. Samarbejdspartneren er dog først og fremmest Nunavut Territoriet's regering, som dels er Grønlands nærmeste nabo, delssamt det eneste canadiske territorie som har et flertal af Inuit. Formanden for Naalakkersuisut og Premier for Nunavut indgik således den 26. august 2022 en fælles hensigtserklæring, for at udvide relationen mellem Grønland og Nunavut indenfor en række områder. Det første synlige resultat af erklæringen bliver flyforbindelsen mellem Iqaluit og Nuuk i 2024. Repræsentationen og Government of Nunavut afholder løbende møder, for at følge op på hensigtserklæringen.

Der er videre initieret en løbende kontakt med de relativt store Inuit-ejede firmaer i Alaska, såsom Nana Regional Corporation og Olgoonik Corporation. Der arbejdes for at få mere kontakt med disse selskaber, særligt i relation til selskabernes involvering indenfor råstofindustrien samt militære servicekontrakter. Institutionelle investorer fra Alaska, som er delvist baseret på penge fra de Inuit-ejede selskaber, har videre vist interesse for investeringer indenfor turismen i Grønland.

Samarbejdet med erhvervsaktører

Grønlands repræsentation i Washington D.C. har et løbende samarbejde med såvel Royal Greenland (RG), som Air Greenland og Visit Greenland. Siden RG i 2018 etablerede et salgskontor i Boston, har koncernen kun udvidet sine aktiviteter i Nordamerika.

Repræsentationen afholder løbende møder med RG's nordamerikanske kontor og har endvidere en aftale med RG-kontoret, der sikrer, at repræsentationens praktikanter under deres ophold udveksles til RG i en kortere periode. Dette har til hensigt både at give RG-kontoret (bestående af udelukkende nordamerikanere) interaktion med unge fra Grønland, samt forhåbentlig at kultivere en interesse for en mulig international karrierevej hos de studerende.

Repræsentationen er dertil i løbende dialog med såvel Air Greenland, som Visit Greenland og bistår disse i deres strategier for det Nordamerikanske marked. Der vil, på kortere eller længere sigt, blive etableret turismebaserede flyforbindelser mellem Grønland og befolknings-centrene i det østlige Nordamerika, særligt med tanke på New York/New England, samt måske også Toronto/Montreal. Repræsentationen forbereder i 2024, sammen med grønlandske erhvervs- og udviklingsaktører, et erhvervsrettet Grønlandsevent, med fokus på Grønland som fiskeeksportør samt som turistdestination. Det påtænkes at eventet kommer til at foregå til efteråret 2024 på den amerikanske østkyst.

"The Missing Link" - den manglende infrastruktur

Der er et udtrykt ønske, fra såvel amerikansk som grønlandsk side, om at udbygge samarbejde og handelsforbindelser mod vest. Det virker naturligt, al den stund at Grønland er et nordamerikansk land, og særligt Canada, men også New England staterne, ligger betydeligt tættere på Grønland end Danmark. Men vi ser her eksempelvis såvel Island som Færøerne, som begge er betydeligt længere mod øst, men som har naturlige forbindelser mod Canada og USA. De handelsbarrierer vi møder og behovet for at etablere en direkte forbindelse mellem Grønland og resten af Nordamerika beskrives bedst i nedenstående eksempel.

Case: Historien om de fem kasser kildevand

Repræsentationen i Washington D.C. arrangerede en vestnordisk reception, ifm. Vestnordisk dag den 22. september 2023, dette i et samarbejde med den islandske ambassade og Færøernes udenrigsdepartement. Formålet var at promovere de tre lande overfor samarbejdspartnere og det politiske miljø samt at fremme vestnordiske produkter på det amerikanske marked, med fokus på seafood og øl/vand. Det grønlandske bidrag var grønlandske rejer og krabber, doneret af Royal Greenland, samt grønlandsk kildevand. Greenland Water Bank donerede til formålet 5 kasser kildevand, et grønlandsk produkt som blev modtaget med begejstring blandt de 250 deltagere i receptionen.

De fem kasser med kildevand blev fremsendt som stykgods fra Nuuk, over Reykjavík med hhv. Royal Arctic Line og Eimskip. Prisen på forsendelsen, i alt 75 kg og 0,15 m³, viste sig dog at blive 11.088 DKK, eller knapt 111 kr./pr. 0,5L flaske.

Dette er en uholdbar fragtpriis, og et udtryk for at handel mellem Grønland og Nordamerika for nærværende er gevaldigt udfordret. Vores handelsforbindelser mod vest er på dette grundlag nærmest ikke realistiske, særligt når der er tale om stykgods. Der er derfor et behov for nytænkning, såfremt Grønland ønsker direkte handel mod vest, til Canada og USA.

Det bør derfor være et politisk mål i vort land, at vi skaber en direkte fragtforsbindelse mod vest, da denne vil være selve grundlaget for handel med Nordamerika. En direkte skibsforsbindelse mellem vort land og Nordamerika lader til at være den nødvendige løsning, sådan at prisen bliver en fraktion af 111 kr., for at sende en flaske med kildevand fra Nuuk til USA.

Foto: Naalakkersuisoq for Selvstændighed og Udenrigsanliggender Vivian Motzfeldt holder tale ved den officielle åbning af Repræsentationen i Beijing - Naalakkersuisut

Foto: Naalakkersuisoq for Selvstændighed og Udenrigsanliggender Vivian Motzfeldt sammen med Repræsentationschef Jacob Isbosethsen

9. KINA / ØSTASIEN

Siden Grønlands Repræsentation i Beijing blev etableret i slutningen af 2021 og efter en lang række Covid-19 restriktioner og nedlukninger i Kina, som skabte mange udfordringer for alle lande i løbet af 2022, har 2023 efter genåbningen i Kina været et travlt og positivt år for repræsentationen. Repræsentationen er placeret på den danske ambassade i Beijing, og er bemandedet med repræsentationschef og lokalansat sekretær.

Repræsentationschefen er blevet officielt side-akkrediteret til Singapore, Sydkorea og Japan, hermed repræsenterer repræsentationen også Naalakkersuisut diplomatisk i disse lande. De tre lande er, foruden Kina, også observatør stater til Arktisk Råd, hvorfor der også er en naturlig fokus på at samarbejde om Arktis i og fra Asien.

I tråd med den Udenrigs-, Sikkerheds-, og forsvarspolitiske strategi ønsker Naalakkersuisut, at opprioritere samarbejdet i Østasien. Det skal fremadrettet udvikles og forbedres udvikle og forbedre de handels- og eksportmæssige, uddannelse-, og forskningsmæssige samt turisme og de kulturelle forbindelser og forhold, til særlig Kina, Japan og Sydkorea. Derfor er afgørende at have en tæt relation og direkte forbindelse til myndighederne og aktører i Asien.

Kina er Grønlands vigtigste og største eksportmarked for vores fisk og fiskeriprodukter i Asien. Japan er ligeledes et vigtigt marked. Royal Greenland har haft deres handelskontor i Tokyo siden 1989 og i Qingdao siden 2002. Polar Seafood har ligeledes været med fra starten da eksporten til Asien startede. Grønlandske virksomheder er de største spillere i Kongeriget hvad angår seafood på det kinesiske marked.

Repræsentationen har deltaget i flere møder med udenrigs-, samt handelsministerierne i Beijing, samt afholdt møder med udenrigsministeriet i Japan og Korea og med deltagelse i Arctic Circle Forum i Tokyo i 2023, har repræsentationen skabt synlighed og afholdt møder med flere institutioner og organisationer. Udviklingen af samarbejdet forventes yderligere udvidet og formaliseret i løbet af 2024.

Sammen med de øvrige nordiske ambassader og repræsentationer har Grønland arrangeret og fået fremvist to kortfilm "Voices from Uummannaq" og "Aasivissuit" til Nordic Cinema Art Week i det danske kulturcenter i Beijing i 2023. Begge film fremhæver klimaforandringernes påvirkninger af miljøet og befolkningerne i samfundene langs kysten. Der var stor interesse, og det forventes at lignende arrangementer bliver afholdt fremover, for at fremhæve vores standpunkter ift. klimaforandringer og dets påvirkning af vores erhverv og kultur.

Der har i løbet af 2023 ligeledes været besøg i Nuuk og Ilulissat af den kinesiske og japanske ambassadører til Kongeriget, hvilket omfattede møder med medlemmer af Naalakkersuisut, departementer, organisationerne, institutioner og fabrikker. Det er vigtigt, at de officielle repræsentanter for regeringerne også kommer til Grønland og møder Naalakkersuisut og får et indtryk af landet og samfundet. Det er vigtigt for samarbejdet.

Officiel åbning af repræsentationen

2023 var også året hvor der kom et regulært nybrud i forholdet mellem Grønland og Kina. Naalakkersuisoq for Selvstændighed og Udenrigsanliggender afholdt den officielle politiske åbning af repræsentationen, som var et velbesøgt arrangement med ca. 160 officielle gæster, regeringsrepræsentanter samt fiskeri,- og turismeerhvervets samarbejdspartnere. Foruden det officielle møde med vice-udenrigsminister Deng Li, var det ligeledes første gang, at en Naalakkersuisoq mødtes med en vice-minister fra det kinesiske handelsministerium. Det har ikke tidligere været muligt at arrangere møde på et så højt niveau. Her blev det aftalt mellem Naalakkersuisoq for Selvstændighed og Udenrigsanliggender og vice-handelsminister Ling Ji, at handelssamarbejdet mellem Kina og Grønland skal styrkes, hvorfor undersøgelser om et feasibility study skal igangsættes i løbet af 2024, dette er det første stadie i en egentlig FTA – frihandelsaftaleforløb mellem Kina – Grønland.

Foruden de politiske møder mellem Naalakkersuisoq for Selvstændighed og Udenrigsanliggender blev der også arrangeret nogle yderst velbesøgte turisme seminarer i Beijing og på generalkonsulaterne i Guangzhou og Shanghai. Særlig Air Greenland og Visit Greenland fik promoveret de turistmæssige muligheder for at tiltrække yderligere kinesiske turister i 2024.

Naalakkersuisoqs officielle besøg i Kina i 2023 sluttede med deltagelse i verdens største fiskerimesse China Fisheries & Seafood Expo i Qingdao, hvor Royal Greenlands stand og Polar Seafoods lokale samarbejdspartnere og kunder blev besøgt. Der blev ligeledes arrangeret fabriksbesøg hvor bl.a. grønlandske produkter fra de fleste virksomheder bliver forarbejdet til det kinesiske marked eller til videreeksport. Erhvervsturen blev afsluttet med en stor og succesfuld reception i samarbejde med Royal Greenland og Polar Seafood.

Foto: Naalakkersuisoq for Selvstændighed og Udenrigsanliggender Vivian Motzfeldt til China Seafood Expo - Naalakkersuisut

10. EU

Grønlands ældste repræsentation er Grønlands Mission til EU i Bruxelles. Repræsentationen er placeret i samme bygning som den danske ambassade i Belgien og er bemandet med repræsentationschef, ambassadesekretær, lokalansat sekretær og én praktikant. Grønland er ikke medlem af EU, men har et langvarigt samarbejde med EU. Missionen i Bruxelles er bindeleddet mellem Grønland og EU.

De aftalemæssige relationer til EU udgøres af følgende aftaler:

- Protokol til EU-traktaten om Grønlands udmeldelse af EU
- Fiskeripartnerskabsaftale med tilhørende fiskeriprotokol
- Politisk fællesdeklaration af 2015
- Northern Periphery and Arctic programme (NPA)
- Rådsbeslutning om deltagelse i EU's Kimberlyproces
- Rådsbeslutning om veterinær kontrol
- MoU på råstofområdet
- OLT-Grønlandsbeslutningen om de oversøiske lande og territoriers associering til EU (DOAG). Beslutningen indeholder desuden Grønlands partnerskab med EU på uddannelsesområdet samt grøn vækst. Beslutningen stadfæster desuden OLT'ernes adgang til EU-programmer samt toldfrihedsaftalen om specifikke fiskeprodukter.

EU Arctic Forum & Indigenous Peoples dialogue 2023

EU Arctic Forum and Indigenous Peoples Dialogue, var arrangeret af Naalakkersuisut i samarbejde med Europa-Kommissionen. Det var første gang begivenheden blev afholdt i Grønland. Europa-Kommissær for Fiskeri, Hav og Miljø, Virginus Sinkevicius, kom som medarrangør i den forbindelse til Nuuk. Begivenheden tiltrak mange og der var højniveaudeltagelse fra mange lande, hvilket kom til udtryk ved heftig mødeaktivitet for flere medlemmer af Naalakkersuisut. Naalakkersuisoq for Selvstændighed og Udenrigsanliggender, Vivian Motzfeldt, mødtes med Kommissær Sinkevicius, Udenrigsminister Lars Løkke Rasmussen, ambassadører og ikke mindst FN's Special Rapportør for oprindelige folks rettigheder.

Kommissær Sinkevicius har også det politiske ansvar for Arktis, i Europa-Kommissionen. EU's Arktiske politik blev under Sinkevicius offentliggjort i 2021. Heri fremgår det at EU har planer om at åbne et EU Kommissions Kontor i Grønland.

Foto: Formand for Naalakkersuisut Muté B. Egede sammen med EU Kommissionens præsident Ursula Von der Leyen

EU Kommissionens kontor i Nuuk

Der har været forhandlinger om etablering af kontoret siden maj 2022. I januar 2024 er der netop blevet enighed om en såkaldt værtsskabsaftale. Aftalen skal nu igennem en politisk godkendelsesprocedure og der sigtes på at aftalen underskrives i løbet af foråret 2024, i forbindelse med et besøg af det officielle EU, til Grønland.

Værtsskabsaftalen indeholder det retlige grundlag for kontorets tilstedeværelse i Nuuk og sikrer EU-Kommissionens ansatte fastlagte privilegier og immuniteter i forbindelse med udøvelsen af deres arbejde.

EU Kontoret skal bidrage til at styrke det eksisterende samarbejde om uddannelse (f.eks. gennem forbedrede afrapporteringsmodeller) og fiskeri herunder nye områder som energi, klima og råstoffer, mellem EU og Grønland.

Grønlands OLT status

Da Grønland meldte sig ud af det daværende Europæiske Fællesskab i 1985, blev det besluttet at Grønland skulle have status som OLT-land. OLT-ordningen er en del af EU's udviklingsbistandspolitik. Relationerne mellem Grønland og EU har siden da undergået en betydelig udvikling. Grønland står derfor i en situation hvor det er mere aktuelt end nogensinde at gøre sig overvejelser om Grønlands fortsatte status som OLT land. Vi skal spørge os selv om det i dag giver mening at være OLT-land.

Spørgsmålet bliver desuden mere aktuelt af den situation som OCTA, associationen for oversøiske lande og territorier, befinder sig i. OCTA har siden 2022 befundet sig i en krisetilstand som skyldes administrative og økonomiske udfordringer. Grønland overtog i november 2022 formandskabet for OCTA. Formandskabet har været planlagt før OCTA's situation var kendt. Formandsskabsprogrammet har for Grønland derfor været stærkt mærket af situationen som OCTA befandt sig i, ved overtagelsen af formandskabet. Under formandskabet, har Missionen i tæt samarbejde med bestyrelsen for OCTA, navigeret OCTA's styring og fremtid. Opgaven har gjort et indhug i ca. 50% af Missionens arbejdskapacitet, hvilket ikke er hensigtsmæssigt. På grund af frafald i antallet af bestyrelsesmedlemmer forventes arbejdsbyrden at være på samme niveau fremadrettet.

Såfremt Grønland fortsat skal være en del af OCTA, bør arbejdsprocesserne i OCTA smidiggøres. Dette kan alene besluttes ved de årlige ministerkonferencer. Dette bunder i, at sekretariatet for OCTA ikke længere er der til at varetage de daglige opgaver. Dette har resulteret i en henlæggelse af arbejdsbyrden på de få aktive bestyrelsesmedlemmer i OCTA, særligt Grønland. Grønland er i år vært for ministerkonferencen, hvor formandskabet den 28. februar 2024, overdrages til Aruba. Grønland bør derfor gøre sig grundige overvejelser om hvorvidt det giver mening at fortsætte i OCTA og OCTA's bestyrelse.

Foto: Inatsisartuts Finans og Skatteudvalg på visit i Den Grønlandske Mission i Bruxelles

Oversigt over indgåede aftaler

2022 og ikke mindst 2023 har været begivenhedsrige år, hvor Missionen har bistået forhandlingsdelegationer fra hhv. Departementet for Fiskeri og Fangst, Departementet for Råstoffer og Formandens Departement. Følgende aftaler er blevet indgået i Bruxelles med EU:

- MoU med EU Kommissionen på råstofområdet*
- Årlige Fiskeriforhandlinger*
- Aftale om EU Kommissionens kontor i Nuuk*

Foto: Naalackersuisoq for Selvstændighed og Udenrigsanliggender mødes med Makivik Co. fra Nunavik

12. FN – MENNESKERETTIGHEDER & OPRINDELIGE FOLK

Naalakkersuisut har i 2023 fortsat sit aktive engagement i arbejdet for menneskerettigheder og fremme af oprindelige folks rettigheder indenfor FN.

I sit internationale engagement har Naalakkersuisut stor glæde af et aktivt grønlandsk civilsamfund med institutioner og organisationer som Grønlands Råd for Menneskerettigheder, Inuit Circumpolar Council og mange flere.

Naalakkersuisut mener at internationalt samarbejde og dialog er vejen frem - også om sager vi er mindre stolte af. Internationalt samarbejde og dialog gør os dygtigere i vores arbejde for at sikre et retfærdigt velfærdssamfund for alle vores borgere.

Kongeriget Danmarks sidste eksamination under FNs komite under Konventionen mod Tortur og anden grusom, umenneskelig eller nedværdigende behandling (CAT) foregik i november 2023 i netop de dage hvor Inatsisartut lov om Ligestilling og Anti-diskrimination blev vedtaget. Naalakkersuisuts delegerede delte naturligvis denne positive udvikling med komiteen. Den såkaldte spiralsag havde også CATs opmærksomhed. CAT anbefalede at den historiske udredning, også strakte sig til sager efter Grønlands overtagelse af sundhedsvæsnen og at de berørte personer fik mulighed for oprejsning. CAT afgav også anbefalinger af lovteknisk art, såsom at lave en specifik reference til "tortur" i kriminalloven og en udvidelse Folketingets ombudsmand rolle som tortur forebyggelsesmekanisme for så vidt angår statens institutioner i Grønland.

Det skal her nævnes at Inatsisartuts Ombudsmand ved lov har rollen som forebyggelsesmekanisme når det gælder institutioner og områder under grønlandsk ansvar.

FNs Menneskerettighedsråd Universelle Periodiske Bedømmelse (UPR)

I december 2023 afleverede Naalakkersuisut sit bidrag til Kongerigets midtvejsrapport under FNs Menneskerettighedsråd Universelle Periodiske Bedømmelse (UPR). Naalakkersuisuts fokus i rapporten var på bekæmpelse af børnefattigdom, vold/misbrug af børn, ligestilling og deltagelse når det gælder gennemførelsen af klima-initiativer. Hvad angår klima, gav det således også Naalakkersuisut en god anledning til at nævne Inatsisartut beslutningen om at tiltræde Parisaftalen.

Oprindelige folks rettigheder

Naalakkersuisuts politik for oprindelige folks rettigheder er en tværgående prioritet i det internationale samarbejde hvor Naalakkersuisuts delegerede indgår i Kongerigets delegationer. Fra samarbejde om miljø, biodiversitet og klima m.v. til de organer hvor oprindelige folk og deres rettigheder drøftes: FNs Generalforsamling, FNs Menneskerettighedsråd og dens mange underliggende mandater, samt de tre specifikke oprindelige folks mekanismer som det Permanente Forum for Oprindelige folks anliggender (UNPFII), Ekspert mekanismen for Oprindelige folks rettigheder (EMRIP) samt Specialrapportøren for oprindelige folks rettigheder (SRRIP).

Specialrapportøren for oprindelige folks rettigheder, Francesco Calí Tzay var på besøg i Grønland og Danmark i februar 2023. I sin rapport fra besøget nævner han den beundring som andre oprindelige folk har for Grønland. Samtidig nævner han også vores store udfordringer når det gælder kvinder og børn, personer med handicap, fattigdom og den vanskelige bolig situation. Det er Naalakkersuisuts opfattelse at nogle af de anbefalinger SRRIP kom med for så vidt angår princippet om frit, forudgående og informerede samtykke (FPIC – free, prior and informed consent) og offentlige høringer også viste, at der både herhjemme, men også internationalt, er et behov for at diskutere og analysere fortolkningen af bestemmelserne under UNDRIP (FNs Erklæring om oprindelige folks rettigheder) og ILOs konvention nr. 169 om oprindelige folk og stammefolk i situationer som vores. Dvs. situationer hvor oprindelige folk har udstrakt selvstyre.

Naalakkersuisut har sammen med den danske regering afleveret en lang række kommentarer til SRRIP'ens rapport, som vil blive tilføjet hans rapport som bilag. I kommentarerne har Naalakkersuisut gjort meget klart, at Naalakkersuisut reelt er regeringen for Grønlands oprindelige folk,- inuit, og at vi selv træffer langt de fleste samfundsbeslutninger selv.Specialrapportørens besøg gav os endnu en anledning til at vise det internationale samfund, at Grønland tager menneskerettighederne, og herunder oprindelige folks rettigheder, alvorligt i sin egen vej mod selvstændighed.

KONTAKT

Departementet for Selvstændighed
og Udenrigsanliggender

Imaneq 4,
3900 Nuuk